

vknižen, se da človek lažje pregovoriti, da odda kos za kosom. — Dodajmo še, da so dobro uredjene zemljišne knjige najboljši pomoček zoper navadne prepire o lastnini, da spodbujajo posestnika, zloževati in zloženo varovati itd., bode gotovo vsakdo vesel in rad pripomagal, da se bode prevažni posel prav dobro dognal.

Štajerski dež. zbor.

XVII. Seja 10. jan. 1874. Med prošnjami, ki so bile oddane, omenjamo ono okrajnega in srenjskega zastopa v Konjicah, da naj dež. zbor prošnjo za ustanovljenje okrajnega glavarstva v Konjicah pri ministerstvu notranjih zadev podpira. Izroči se odboru za srenjske zadeve.

Na dnevnem redu bilo je poročilo srenjskega odbora o razdelitvi mariborskega okraja. Sedanja okr. sodnija je z delom preobložena. V izkaznici je spričano, da je do tačas, ko se je ločitev sprožila, pri sodnji bilo 1500 praved (procesov), 20.000 vložnih števil, nad 3000 sodnijskih zaukazev itd. Nasledek preobloženja je, da se silno kesno in površno dela, kar zopet napravlja brez konca pritožeb pri deželni sodnji in še več posla okrajni sodnji. Vsled tega se je višja deželna sodnja v Gradcu odločila, mar. sod. okraj v dva razdeliti, ki sta v vsem enaka, le da bi zaradi lažjega uradovanja obe sodnji v enem poslopju bile, v nekterih stvareh (sirotinsko premoženje, zemljišča in registratura) obe enih knjig se držale, vsaka pa le za fiste stvari, ki vnovič prirastejo, posebne knjige napravila; treba bi le enega okr. sodnika več bilo (1700 gld.), in da vsa ta preuredba ne overa, marveč še zahteva ustanovljenje sodišča (Gerichtshof) v prvi stopnji v Mariboru, kar je že namenjeno.

V srenjskem odboru, ki se s temi predlogi višje deželne sodnije popolnoma sklada, je zagotavljal vladni namestnik, da se bo tudi politični okraj primerno sodnijskemu razdelil, ker se sploh zdaj na to dela, da bi se po slov. Štajerskem bolj primerni politični okraji napravili. — Gledé na vse to je predlagal odb. za srenj. zadeve in zbor je temu pritril: 1. da se naj ministru pravosodja nasproti nada izreče, da se bode brž ko mogoče v Mariboru sodišče prve stopnje ustanovilo; sedanji soda. okraj se pa — po nasvetih deželne sodnije v Gradcu — v dva sodnijska okraja razdeli, kterima naj bo Drava za mejo! (Tedaj se bo reklo: Sodnija na „desnem“ in na „levem“ bregu Drave.)

2. Deželni zbor izreče nado, da se bo omejenje okraja, ki bi spadal v področje novega sodišča v Mariboru, vršilo ob enem s primerno razdelitvijo političnih okrajev na dolenjem Štajerskem. — Seidl je predlagal več uradnikov, dr. Srnec mu je pa pokazal, da stvari prav ne umé, ker olajšanje poslovanja ravno v tem obstoji,

da prevzame skrb še eden okraj. sodnik, pomnoženje uradnikov bi pa ravno overalo ustanovitev sodišča. —

Obžalovati je pa močno, da se slovenski poslanci pri tej ugodni priliki niso oglasili za to, da bi se bila še ena točka dostavila, ki bi izrekala tirjatev, da se naj pri novih sodnijskih in političnih razdelitvah ozir jemlje na one Slovence, ko so zdaj pod upravo nemških oblastij. Dozdeva se nam, da se složnost z nemškimi liberalci vendar le predrago plačuje. Naj bi pokazali svoje prijateljstvo s slovenskimi „svobodomislennimi“ poslanci nemški tovariši s tem, da podpirajo pravične tirjatve Slovencev. Če pa ni z njimi v teh rečeh nič govoriti, je tudi piškavo vse prijateljstvo z njimi, ker naša narodna stvar če dalje bolj — rakovo pot gre. V imenu fin. odbora poroča dr. Vošnjak o proračunu za dobrodelne in zdravilstvene namene. Ker je štajerska hranilnica 300.000 gld., v ta namen darovala, da se naj napravijo hiše za uboge in bolehave, je dež. zbor že lani sklenil, da se napravijo 3 take hiše: za gornje, srednje in spodnje deželane. Za gornje Štajersko še ni hiša kupljena, pač pa v Vildonu in tudi v Ptujju bo skoro vsa gotova. Dež. zbor dovoli: za ubožnico in bolehavnico v Vildonu (nakupnina, zidanje in priprave za hišo) 31.100 gld. prevžitek za kakih 60 oseb 14.500 gld.; za ono v Ptujju 40.000 gld., prevžitek za kakih 30 oseb 7250 gld. Dohodki pri obojem zavodu: od hranilnice podarjenih 71.100 gld., povračila srenj 7200 gld., torej doplača deželna blagajnica 14.550 gld. Gledé zdravstvenih okrajev je bila sprejeta resolucija, da naj dež. zbor pri vladi na to dela, da se pomnožijo. Na Štajerskem jih je zdaj samo 13 (za 6 menj od nekdanj; za to je pa zdaj skoro v vsaki večji vesi že zdravnik. Vredn.), na spodnjem Štajerskem so samo 3: Mariborski, Ptujski in Celjski.

Slednjč se reši cel kup prošinj, med temi tudi dve Šoštanjskega okr. zastopa, da se za stavbo novega mosta čez Pako pri Šoštanji dovoli 2000 gld. podpore, in da se cesta od Šoštanja do Velenja uvrsti med ceste I. reda. — Dr. Vošnjak je predlagal, da se dež. odbor takoj pooblasti, omenjeno podporo odkazati; predlog pade in se sprejme oni cestnega odbora, da se namreč obe prošnji izročite deželnemu odboru v preudarek; podpora se torej, ako se bo odboru potrebna zdela, odkaže iz svote, ki je namenjena za okr. ceste II. reda.

XVIII. Seja 12. jan. 1874. Radi bi povzeli vse vprašanje poslanca Bärnfeinda do vlade zastran spodtkljive svečanostne besede, ktero je ob priliki cesarjeve petindvajsetletnice vpričo cesarskega namestnika in mnogobrojnega občinstva imel profesor dr. Zwiedinek, ki je — govoreč o bojih l. 1859 in 1866 bolj Italijanom in Nemcem sočutja odkrival, kakor pa Avstriji, Nemcem in Magjarom prisvajal pravico,

da v Avstriji zvonec nosijo, Slovanom in drugim narodom pa sposobnost za vladanje odrekoval; ki je slednjič potrebo krščanske podlage za državni red tajil, cerkveno oblast pa dolžil, da je duševni razvoj narodov overala, — vse to bi od besede do besede radi povzeli; ali stvar je dobila brž drugo lice, ko je cesarski namestnik — poudarjaje svoje avstrijsko domoljubje — odvrnil, da ni on v tej besedi čisto nič spodtikljivega slišal! Gledé na ta dogodek, čez kterega se je vladno zagrinjalo potegnilo, zavračamo rajši častite bralce na dopis iz Gradca v 3. šte. letošnjega „Gospodarja.“

V tej seji se je sklenila prevažna stvar, namreč naprava novih zemljišnih bukev. (Glej prvi članek.) Živo potrebo novih bukev dokazal je poročevalec Pairhuber ter med drugim omenil, da so l. 1850 zemljišne knjige hudo trpele, ker so se razdeljevale okrajnim sodnijam ter so posamesni listi na tisoče vse križem se pošiljali po deželi. Vsled tega se mnogo stvari in tudi izpiskov pri sodnijah ne najde; stare knjige so tudi celó popisane, torej se ni čuditi, da ne sledijo posamesni deli večjih posestev zaporedoma, ampak so vpisani na več krajih ene knjige, dá še celó v več knjigah, kar dela veliko truda pri izpisovanju. Mnogo je pa tudi stvari, ki niti še vpisane niso v sedanjih z. bukvah, torej pri mnogih številkah posestnikov ni razvidno, kaj da imajo in ktere vrednosti da je to. — Tem živim potrebam hoče v okom priti vlada, ki je predložila postavo, kako nove zemljišne bukve uravnati, da bodo vse nepremakljive stvari, dejanske pravice in obveznosti vpisane in stanje premoženja razvidno. Deželni zbor je še pa tudi iz drugega ozira prav storil, da je sprejel, kar mu je vlada ponudila; branil si je namreč postavodajno oblast v prevažni stvari ter ni storil kakor nekteri drugi deželni zbori, ki so to pravico — odstopili državnemu zboru, češ, da jim naj tuji ljudje, ki dežele in njenih razmer ne poznajo, zemljišne knjige vredijo!

V 37 §§. določuje postava, kako da se naj nove z. bukve napravijo in kdo da naj to težavno delo v roke vzame. Le pri 3. in 14. §. se vname debata, vsi drugi §§. bili so brez ugovora sprejeti. §. 3. namreč govori o posestvih, ki so v deželni knigi vpisane (landtäfliche Güter), in vlada se neupogljivo tega drži, da ostane pri starem, ter se za te posestva posebne deželne knjige napravijo. Uzrok temu je jasen in vlada ga je tudi brez okolišanja povedla, ustavaki so pa temu prikimovali, ker namreč zagotavljajo ta posestva volilno pravico v velikem posestvu, kar je — po besedah grajšaka Hakelberga — predpravica alj privilegij, ki ga uživijo sedanji veliki posestniki na koristi celoti, to se pravi, na korist nemško-liberalnih ustavakov, ki hočejo veljati za „celoto“, za državo. V nove deželne knjige bi se naj — po vladinem predlogu

— vpisala tista posestva, ki veljajo vsled volilnega reda za deželnoknižna posestva. V dvombah pa, ali spada kaj med ta posestva, bi naj stvar odločila — po zaslišanjih deželne vlade in dež. odbora — deželna sodnija v Gradcu. — Odbor, ki je postavo pretresoval, je pa nasvetoval dostavek, vsled kterega bi se povzele tudi manjše deželnoknižne parcele, od kterih vkupaj posestnik 100 gld. davka plačuje in volilno pravico ima. Drugi poslanci, med temi posebno dr. Rechbauer, so pa bili za to, da se te predpravice odpravijo ter med velike posestnike sploh povzamejo vsi, ki plačujejo največ davka, bođi si posestvo v deželni knigi ali pa v zemljišni. V tem oziru se skladamo tudi mi z Rechbauerjem, ker bi tako mnogo kmečkih volilcev prišlo med velike posestnike in ustavaškim gospodom nekoliko sapo zaprlo. — Dr. Schreiner je pa stvar tako zasuknil, da se naj v deželno knigo naravnoč vpiše vse, kar je zdaj v nji pisano brez ozira na davek in na volilno pravico. — Pri glasovanju se z večino glasov sprejme dr. Schreinerjev predlog, po katerem se drugi odstavek §. 3. glasi: „Pri napravi zemljišnih knjig se kot deželnoknižna štejejo ona posestva, ki so sedaj v deželno knigo vpisana.“ Izpuščene so pomenljive besede vladinega predloga, da se namreč „v smislu deželnega volilnega reda“ kot deželnoknižna posestva štejejo. Po tem takim gredó v deželno knigo vse stvari, ki so sploh tam vpisane, torej n. pr. tudi daene, cestninske, kuhinjske pravice pri nekterih božjih potih itd. Dr. Dominikš je predlagal, da se naj vse to izpusti in le tista posestva v dež. knigo vzamejo, kterih lastniki zares imajo volilno pravico, pa ni obveljalo.

Po §. 14. se izroča ves posel okrajnim sodnikom, ki pa zamorejo namestnikov, toda le potrjenih sodnikov, v pomoč vzeti, ako so sicer z delom preobloženi. Vse delo se vrši pod nadzorstvom prvosednikov sodišč prve stopnje ali njih namestnikov. — Dr. Schreiner je predlagal krajne komisijone, kar pa k sreči ni obveljalo. — Temu §. se je dodal sklep: „Vlada se prosi, delati na to, da se postava brž ko mogoče izvrši, posebno pa, da se v postavi zaukazana preiskovanja od dotičnih organov brž ko brž doženejo.“ Pozvedovanja posestev in posestnikov (§. 16.) se imajo goditi po katastralnih srenjah, in zbor pritrdi sklepa, da se ta pozvedovanja (napravljanje katastralnih map) nemudoma pričnejo, kadar bo preuredba zemljišnega davka dokončana.

Cerkvene zadeve.

Poročilu o ljudskem taboru Angleških katoličanov še dodamo, da je bilo deležnikov toliko, da se je moral tabor ob enem v treh silno